

Journal of Social Research in Uzbekistan**MAIN FEATURES OF SAUDI ARABIA'S FOREIGN POLICY****Shahlo Rajabova***Junior Lecturer, Department of Uzbek and Foreign Philology**"Urgench Innovative University" Non-Governmental Educational Institution**Urgench, Uzbekistan***ABOUT ARTICLE**

Key words: Saudi Arabia, foreign policy, diplomacy, Middle East, regional security, Vision 2030, international relations, economic diplomacy.

Received: 01.02.25**Accepted:** 03.02.25**Published:** 05.02.25

Abstract: Saudi Arabia's foreign policy is shaped by its economic, geopolitical, and religious interests. As a key player in the Middle East, Saudi Arabia actively engages in regional diplomacy, balancing strategic alliances and geopolitical rivalries. This article explores the main characteristics of Saudi Arabia's foreign policy, including its strategic objectives, bilateral and multilateral relations, and the impact of contemporary geopolitical challenges on its diplomatic direction. Particular attention is given to Saudi Arabia's relations with neighboring countries, its strategic partnerships with the West, and its role in the Muslim world. Additionally, the article examines the influence of economic diplomacy and Vision 2030 on Saudi Arabia's global standing.

SAUDIYA ARABISTONI TASHQI SIYOSATINING ASOSIY XUSUSIYATLARI**Shahlo Rajabova***O'zbek va xorijiy filologiya kafedrasi stajyor- o'qituvchi**"Urganch innovatsion universiteti" nodavlat ta'lim muassasasi**Urganch, O'zbekiston***MAQOLA HAQIDA**

Kalit so'zlar: Saudiya Arabistoni, tashqi siyosat, diplomatiya, Yaqin Sharq, mintaqaviy xavfsizlik, Vision 2030, xalqaro munosabatlar, iqtisodiy diplomatiya.

Annotatsiya: Saudiya Arabistonining tashqi siyosati uning iqtisodiy, geosiyosiy va diniy manfaatlari asosida shakllanadi. Yaqin Sharqning asosiy o'yinchilaridan biri sifatida Saudiya Arabistoni mintaqaviy diplomatiyada faol ishtirok etib, strategik ittifoqlar va geosiyosiy raqobatlar o'rtasida muvozanatni saqlashga harakat qiladi. Ushbu maqolada Saudiya Arabistonining tashqi siyosatining asosiy

jihatlarini, jumladan, uning strategik maqsadlari, ikki va ko'p tomonlama munosabatlari, shuningdek, zamonaviy geosiyosiy muammolarning mamlakat diplomatik yo'nalishiga ta'siri tahlil etiladi. Xususan, Saudiya Arabistonining qo'shni davlatlar bilan aloqalari, G'arb mamlakatlari bilan strategik hamkorligi va musulmon dunyosidagi o'zni muhokama qilinadi. Shuningdek, maqolada iqtisodiy diplomatiya va Vision 2030 dasturining Saudiya Arabistonining xalqaro maydondagi mavqeiga ta'siri ko'rib chiqiladi.

ОСНОВНЫЕ ЧЕРТЫ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ САУДОВСКОЙ АРАВИИ

Шахло Раджабова

преподаватель, Кафедра узбекской и зарубежной филологии

*Негосударственное образовательное учреждение «Ургенчский инновационный университет»
Ургенч, Узбекистан*

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: Саудовская Аравия, внешняя политика, дипломатия, Ближний Восток, региональная безопасность, Vision 2030, международные отношения, экономическая дипломатия.

Аннотация: Внешняя политика Саудовской Аравии формируется с учетом ее экономических, геополитических и религиозных интересов. Будучи ключевым игроком на Ближнем Востоке, Саудовская Аравия активно участвует в региональной дипломатии, балансируя между стратегическими альянсами и геополитическими соперничествами. В данной статье рассматриваются основные характеристики внешней политики Саудовской Аравии, включая ее стратегические цели, двусторонние и многосторонние отношения, а также влияние современных геополитических вызовов на дипломатическую стратегию страны. Особое внимание уделено отношениям Саудовской Аравии с соседними странами, ее стратегическому партнерству с Западом и роли в мусульманском мире. В статье также анализируется влияние экономической дипломатии и программы Vision 2030 на международное положение Саудовской Аравии.

Davlatning tashqi siyosati uning boshqa davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan munosabatlarini tartibga solishga qaratilgan strategik maqsadlar, tamoyillar va usullar tizimidir. Globallashuv va shiddatli geosiyosiy o'zgarishlar sharoitida zamonaviy davlatlar xalqaro xavfsizlik, iqtisodiy inqirozlar va texnologik o'zgarishlarga javoban o'z tashqi siyosat strategiyasini moslashtirishga majbur. Hozirgi davrda tashqi siyosat an'anaviy diplomatiya doirasidan chiqib, iqtisodiy diplomatiya,

raqamli diplomatiya, ekologik siyosat va gumanitar hamkorlik kabi sohalarni qamrab oladi. Xalqaro munosabatlar ko'p qutblilik bilan ajralib turadi, bu erda an'anaviy kuch markazlari bilan bir qatorda mintaqaviy kuchlar, transmilliy korporatsiyalar va xalqaro tashkilotlarning ta'siri kuchaymoqda.

Shu jumladan, yaqin sharq mintaqasi va butun dunyoda o'z o'rniga ega hisoblanadigan Saudiya Arabistonining tashqi siyosatini tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. strategik geografik joylashuvi, muhim neft zaxiralari va islom olamidagi nufuzi bilan xalqaro maydondagi yirik aktorlardan hisoblanadi. Qirollikning tashqi siyosati uning iqtisodiy, diniy va geosiyosiy manfaatlariga asoslanadi. Ushbu maqolada Saudiya Arabistoni tashqi siyosatining asosiy jihatlari, jumladan, uning strategik maqsadlari, ikki va ko'p tomonlama munosabatlari hamda hozirgi geosiyosiy muammolarning mamlakat diplomatik yo'nalishini shakllantirishga ta'siri ko'rib chiqiladi.

Qirollikning tashqi siyosati uning mintaqaviy ta'sirini kuchaytirish va arab dunyosida barqarorlikni saqlashga qaratilgan. Saudiya Arabistoni tashqi siyosati faoliyatining muhim qismi qo'shni davlatlar bilan aloqalar bo'lib, ular ham hamkorlikni, ham ayrim hollarda keskinlikni o'z ichiga oladi. Qo'shni davlatlar bilan munosabatlarni alohida davlatlar misolida ko'rib chiqishimiz mumkin. Masalan, Birlashgan Arab Amirliklari (BAA) va Bahrayn Saudiya Arabistonining muhim ittifoqchilaridir. Bu davlatlar Fors ko'rfazi hamkorlik kengashi (GCC) doirasida faol hamkorlik qiladi, umumiy xavfsizlik manfaatlarini qo'llab-quvvatlaydi va mintaqaviy tahdidlarga qarshi kurashadi. Energetika, savdo va mudofaa sohasidagi hamkorlik ularning strategik ittifoqini mustahkamlaydi. Bahrayn ham Saudiya Arabistonini Yaman va boshqa mintaqaviy mojarolardagi harakatlarida qo'llab-quvvatlaydi.

Quvayt Saudiya Arabistonining muhim xavfsizlik va iqtisodiy hamkoridir. Har ikki davlat Fors ko'rfazi hamkorlik kengashiga a'zo. Quvayt Saudiya Arabistoni uchun strategik ahamiyatga ega va ikki davlat o'rtasidagi hamkorlik savdo, energetika va mudofaa kabi keng ko'lamli masalalarni qamrab oladi. Chegara hududlaridagi neft konlaridan birgalikda foydalanishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, Saudiya Arabistoni va Quvayt terrorizmga qarshi kurashda faol hamkorlik qilmoqda.

Qatar, ayniqsa, 2017-yilda Saudiya Arabistoni va uning ittifoqchilari Qatarni terrorchi guruhlarini qo'llab-quvvatlash va Eron bilan aloqalarni mustahkamlashda ayblab, bu bilan diplomatik aloqalarni uzganidan keyin Saudiya Arabistoni bilan munosabatlarda keskinlik manbaiga aylandi. Mojaro 2021-yilda qisman hal qilingan bo'lsa-da, arab dunyosida og'riqli nuqta bo'lib qolmoqda.

Eron Saudiya Arabistonining mintaqadagi asosiy raqibi hisoblanadi. Ikki davlat o'rtasidagi Fors ko'rfazi va Yaqin Sharqdagi ta'sir uchun kurashga asoslangan qarama-qarshilik sunniylar (Saudiya Arabistonidagi asosiy e'tiqod) va shialar (Erondagi asosiy e'tiqod) o'rtasidagi diniy tafovutlar tufayli

yanada kuchaymoqda. Bu raqobat Suriya, Yaman va Iroq kabi davlatlarda qarama-qarshi tomonlarni qo'llab-quvvatlashda, har ikki davlatning siyosiy va harbiy faolligida namoyon bo'ladi.

Shunday qilib, Saudiya Arabistonining qo'shni davlatlar bilan munosabatlari ham geosiyosiy, ham diniy omillar tufayli yuzaga kelgan strategik ittifoqlar va mojarolar o'rtasidagi muvozanat bilan tavsiflanadi. Umuman olganda, Saudiya Arabistonining qo'shni davlatlar bilan tashqi siyosati mintaqaviy xavfsizlikni mustahkamlash, barqarorlikni qo'llab-quvvatlash va Eron ta'siriga qarshi turish, shuningdek, kengroq arab va global kontekstda iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan.

Saudiya Arabistoni G'arb davlatlari, birinchi navbatda, AQSh, Buyuk Britaniya va Yevropa Ittifoqining boshqa davlatlari bilan yaqin va ko'p qirrali aloqalarni davom ettiradi. Bu aloqalar xavfsizlik, iqtisod, energetika, diplomatiya va terrorizmga qarshi kurash kabi keng ko'lamli jihatlarni qamrab oladi. Shu bilan birga, hamkorlik inson huquqlari, mintaqaviy mojarolar va Saudiya Arabistonining Yaqin Sharqdagi roli kabi munozarali va murakkab masalalardan xoli emas.

Saudiya Arabistoni va AQSh o'rtasidagi munosabatlar, birinchi navbatda, xavfsizlik va energetika sohalarida strategik ahamiyatga ega. AQSh Saudiya Arabistonining terrorizmga qarshi kurashdagi asosiy ittifoqchisi bo'lib, ikki davlat razvedka, harbiy texnologiya va mudofaa sohalarida keng hamkorlik qiladi. Saudiya Arabistonidagi AQSh harbiy bazalari Fors ko'rfazida barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Saudiya Arabistoni, o'z navbatida, eng yirik neft eksportchisi bo'lib, uning energetika siyosati Amerika iqtisodiyoti va energiya xavfsizligiga global ta'sir ko'rsatadi. Keyingi yillarda hamkorlik boshqa yo'nalishlar, jumladan, yuqori texnologiyalar, sarmoyaviy va ilmiy tadqiqotlar bo'yicha ham kengaydi. Biroq ikki davlat o'rtasidagi munosabatlar qator inqirozlar, jumladan, 2018-yilda jurnalist Jamol Qoshiqchining o'ldirilishi G'arb davlatlari, jumladan, AQSh tomonidan Saudiya hukumati tanqidiga sabab bo'lganidan so'ng qiyinlashdi. Bu va boshqa inson huquqlari masalalari strategik ahamiyatga ega bo'lishiga qaramay, ikki tomonlama munosabatlarda keskinlik manbaiga aylandi.

Saudiya Arabistoni va Yevropa Ittifoqi mamlakatlari, ayniqsa, iqtisodiy va savdo sohasida keng ko'lamli hamkorlikni davom ettirmoqda. Yevropa kompaniyalari Saudiya Arabistoni iqtisodiyotiga faol sarmoya kiritmoqda va mamlakatning o'zi neft yetkazib berish sohasida muhim hamkor hisoblanadi. Shu bilan birga, YeI Saudiya Arabistonining Suriya va Yamandagi kabi mintaqadagi tinchlik jarayonlaridagi ishtirokini qo'llab-quvvatlab, diplomatik aloqalarni yaxshilashga qiziqish bildirgan. Umuman olganda, G'arb bilan hamkorlik Saudiya Arabistonining mintaqada barqarorlikni ta'minlash va xalqaro maydonda iqtisodiy mavqeini mustahkamlashga qaratilgan tashqi siyosatining muhim elementi hisoblanadi. Saudiya Arabistoni strategik ittifoqlar tuzish va jahon energetika bozorlarida o'z mavqeini saqlab qolish uchun yetakchi neft eksportchisi sifatidagi roldan faol foydalandi.

Biroq, iqtisodiy va harbiy hamkorlikka qaramasdan, G'arb bilan munosabatlar ko'pincha inson huquqlari, ichki siyosiy islohotlar va mintaqadagi gumanitar inqirozlar bilan bo'g'liq murakkab muammolar bilan birga keladi, bu esa ikki tomonlama munosabatlar uchun muayyan qiyinchiliklar tug'diradi.

Saudiya Arabistoni sunniy islomning markazi va yirik diniy ziyoratgohlarga ega davlat sifatida islom olamida muhim rol o'ynaydi. Musulmon davlatlarining diniy, siyosiy va iqtisodiy hayotiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Saudiya Arabistonining roli nafaqat geosiyosiy mavqei, balki ma'naviy yetakchiligi, islom iqtisodiyoti uchun ahamiyati va faol tashqi siyosati bilan ham belgilanadi.

Saudiya Arabistoni musulmonlar uchun eng muqaddas ikki shahar Makka va Madinaga ega bo'lgan holda jahon islomida alohida o'rin tutadi. Har yili dunyoning turli burchaklaridan millionlab musulmonlar Islomning besh arkonidan biri bo'lgan Haj ziyoratini ado etish uchun Saudiya Arabistoniga boradilar. Bu saltanatni islom dinining ma'naviy markaziga aylantiradi va uning diniy yetakchi maqomini mustahkamlaydi. Saudiya Arabistoni qiroli musulmon ummatidagi (musulmon jamoasi) o'zining beqiyos o'ri ramzi bo'lgan "Ikki muqaddas masjid qo'riqchisi" unvoniga ega. Saudiya Arabistoni an'anaviy sunniy islomni faol targ'ib qiladi va diniy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish, islomiy kitoblarni tarqatish va islomiy tadqiqot markazlarini tashkil etish orqali butun dunyo bo'ylab diniy jamoalarga ta'sir ko'rsatadi.

Saudiya Arabistoni 57 musulmon davlatini birlashtirgan Islom hamkorlik tashkiloti (IHT) kabi islomiy tashkilotlarda faol ishtirok etadi. Bu tashkilot doirasida Saudiya Arabistoni siyosiy kun tartibini shakllantirish va Suriya, Yaman va Liviyadagi mojarolar kabi xalqaro inqirozlarni hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Bundan tashqari, Saudiya Arabistoni arab dunyosidagi sunniy rejimlarni faol qo'llab-quvvatlaydi, ularga moliyaviy va harbiy yordam ko'rsatadi. Tashqi siyosatning muhim jihati shia davlati bo'lgan Eron bilan islom olamiga ta'sir o'tkazish uchun qarama-qarshilik bo'lib, Saudiya Arabistonining Yaman va Suriya kabi mojaro mamlakatlaridagi qarama-qarshi tomonlarni qo'llab-quvvatlashida namoyon bo'ladi.

Saudiya Arabistoni islom olamidagi diniy va siyosiy mojarolarni hal etishda faol ishtirok etmoqda. Eng diqqatga sazovor misollardan biri Saudiya Arabistoni hukumatni, Eron esa hutlarni qo'llab-quvvatlagan Yamandagi mojaroda ishtirok etishidir. Sunniy Saudiya qirolligi va shia Eron o'rtasidagi bu qarama-qarshilik mintaqadagi siyosiy va diniy mojarolarni belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Saudiya Arabistoni ham Suriya va Liviya kabi mamlakatlardagi turli sunniy islomiy harakatlar va muxolif kuchlarni qo'llab-quvvatlab, o'z ta'sirini kuchaytirishga va Eron tomonidan qo'llab-quvvatlangan shia guruhlariga qarshi turishga intiladi.

Saudiya Arabistoni islom olamida muhim kuch markazi bo'lib qolmoqda. Uning ma'naviy yetakchi, siyosiy va iqtisodiy hamkor, xalqaro diplomatiyadagi faol ishtirokchisi sifatidagi roli uning musulmon ummatidagi muhim mavqeini ta'kidlaydi. Qiyinchiliklar va qarama-qarshiliklarga

qaramay, Saudiya Arabistoni o'z ta'sirini saqlab qoladi va iqtisodiy hamkorlik, diniy yetakchilik va faol tashqi siyosat orqali islom olamida barqarorlik va farovonlikni saqlashga intiladi. 2003-yilda AQShning Iroqqa bostirib kirishi va Saddam Husayn rejimining qulashi ortidan Saudiya Arabistoni Iroqdagi siyosiy jarayonlarda faol ishtirok etdi, bu yerda shia hukumati Eronidan yordam oldi. Saudiya Arabistoni Eronning mamlakatdagi ta'sirini cheklash maqsadida Iroqdagi sunniy siyosiy kuchlar va guruhlarini qo'llab-quvvatlaydi. So'nggi yillarda Saudiya Arabistoni "Islomiy davlat" (ID) kabi terroristik guruhlariga qarshi kurashda faol ishtirok etib, Iroqdagi barqarorlikni ta'minlash va sunniylarning siyosiy hokimiyatini mustahkamlashni qo'llab-quvvatlamogda.

Saudiya Arabistoni bir qator mintaqaviy mojarolarda faol rol o'ynaydi, bu uning arab dunyosida o'z ta'sirini saqlab qolish va Eronning kuchayib borayotgan ta'siriga qarshi kurashish istagini aks ettiradi. Yaman, Suriya, Liviya, Bahrayn va Iroqdagi mojarolar Saudiya Arabistonining mintaqadagi siyosiy va harbiy o'yinchi sifatidagi muhimligini, shuningdek, Yaqin Sharqdagi diniy va siyosiy vaziyatni nazorat qilish strategik istagini ko'rsatadi. Saudiya Arabistonining bu mojarolarga aralashuvi ham jiddiy gumanitar oqibatlarga olib keldi va xalqaro hamjamiyat va inson huquqlari tashkilotlarining tanqidiga sabab bo'ldi.

Keyingi o'rinda Saudiya Arabistonining tashqi siyosatida muhim o'rin tutadigan va milliy rivojlanish strategiyasining ajralmas qismi sanaladigan iqtisodiy diplomatiyasini tahlil qilamiz. Dunyoning eng yirik neft eksportchisi sifatida Saudiya Arabistoni xalqaro aloqalarni mustahkamlash, iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash va siyosiy barqarorlikni ta'minlash uchun iqtisodiy resurslaridan faol foydalanmogda.

Neft Saudiya Arabistonining asosiy iqtisodiy resursi bo'lib, undan xalqaro bozorlarda strategik foydalanish iqtisodiy diplomatiyaning muhim qismidir. Saudiya Arabistoni OPEKning (Neft eksport qiluvchi mamlakatlar tashkiloti) yetakchi a'zosi bo'lib, jahon neft narxiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Saudiya Arabistoni neft ishlab chiqarish va yetkazib berishni tartibga solib, jahon iqtisodiyotiga ta'sir qiladi va neft bozorini barqarorlashtiradi. Bundan tashqari, Saudiya Arabistoni OPEK+ doirasida siyosatni muvofiqlashtirish uchun boshqa neft qazib oluvchi davlatlar, jumladan, Rossiya bilan faol muzokaralar olib bormogda. Bu ittifoq qirollikka global energetika xavfsizligida asosiy rol o'ynash va uning iqtisodiy manfaatlari uchun qulay shart-sharoitlarni saqlab qolish imkonini beradi.

Iqlim o'zgarishi tahdidi va neftga global qaramlikka javoban Saudiya Arabistoni iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishga qaratilgan ulkan Vision 2030 loyihasini amalga oshirmogda. Bu strategiya neft va gaz texnologiyalarini rivojlantirish, shuningdek, turizm, soG'liqni saqlash, ta'lim va yuqori texnologiyalar kabi tarmoqlarni kengaytirishni o'z ichiga oladi. Saudiya Arabistoni ushbu yangi tarmoqlarga xorijiy sarmoyalarni jalb qilish uchun iqtisodiy diplomatiyadan faol foydalanmogda. Qirollik "Vision 2030" loyihasida ishtirok etishdan manfaatdor bo'lgan xalqaro kompaniyalarga soliq

imtiyozlari va boshqa iqtisodiy imtiyozlarni taqdim etadi. Saudiya Arabistoni ham infratuzilmani rivojlantirmoqda, biznes va savdo uchun qulay sharoitlar yaratmoqda.

Saudiya Arabistoni Jahon Savdo Tashkiloti (JST), Yigirmalik Guruhi (G20), Jahon Banki va Xalqaro Valyuta JamG'armasi (XVJ) kabi xalqaro iqtisodiy tashkilotlarda faol ishtirok etadi. Saudiya Arabistoni G20 a'zosi sifatida jahon iqtisodiyotini mustahkamlash, barqaror o'sishni qo'llab-quvvatlash va qashshoqlikni kamaytirish bo'yicha global tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash orqali xalqaro maydonda o'zining iqtisodiy manfaatlarini ilgari suradi. Bundan tashqari, Saudiya Arabistoni boshqa arab davlatlari bilan mintaqada iqtisodiy integratsiyani rivojlantirish hamda savdo va sarmoyaviy aloqalarni mustahkamlashga xizmat qiluvchi Fors ko'rfazi hamkorlik kengashi (GCC) doirasida faol hamkorlik qiladi.

Saudiya Arabistoni iqtisodiy diversifikatsiya strategiyasining bir qismi sifatida turizm industriyasini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda. Qirollik xalqaro sayyohlar uchun jozibador sharoitlar yaratish, jumladan, turistik vizalarni joriy etish va infratuzilmani rivojlantirish choralari ko'rmoqda. Saudiya Arabistoni turistlarni turli madaniy, sport va diniy tadbirlarda ishtirok etishga jalb qiluvchi xalqaro turizm markaziga aylanishni maqsad qilgan. Arxeologik yodgorliklari bilan mashhur Al-Ula shahri atrofida sayyohlik zonasini rivojlantirish, Qizil dengiz kabi ekskluziv dam olish maskanlari yaratilayotgan joylarda yangi turizmni rivojlantirish muhim loyihalardan biridir.

Saudiya Arabistoni iqtisodiy diplomatiyasi diversifikatsiya qilish, xalqaro iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash va xorijiy sarmoyalarni jalb qilish strategiyasini faol ishlab chiqmoqda. Neft sanoati uning iqtisodiy diplomatiyasining asosiy elementi bo'lib qolmoqda, biroq "Vision 2030" va turizm va texnologiyalarni rivojlantirish kabi yangi tashabbuslar Saudiya Arabistoni neftga qaramligini kamaytirish va global sahnada iqtisodiy ta'sirini kengaytirishga intilayotganini ko'rsatmoqda. Saudiya Arabistoni tashqi siyosati milliy manfaatlarni himoya qilish, mintaqaviy yetakchilik va ko'p vektorli hamkorlikni rivojlantirishga asoslangan. U global va mintaqaviy muhitdagi o'zgarishlarga javoban doimiy o'zgarishlarda bo'lib, tez o'zgaruvchan dunyoda o'z ta'sirini va barqarorligini saqlab qolishga intiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Long D.E. and Maisal S. "The Kingdom of Saudi Arabia". University Press of Florida". 2nd edition, Gainesville, 2010;
2. Russel, J. A. Saudi Arabia in the 21st Century: A New Security Dilemma / J. A. Russel // Middle East Policy. – 2005. – Vol. 12, № 3. – P. 64–78.
3. М.М. Глобальные и локальные конфликты / М.М. Лебедева // Современные глобальные проблемы мировой политики / Под ред. М.М. Лебедевой. – М.: Аспект-Пресс, 2009. – С. 162-175.

4. Blanchard, C. M. Saudi Arabia: Background and US. Relations / C. M. Blanchard // Congressional Research Service. – 2016. – 20 Sept. – P. 1–34.
5. Габор, А. В чем причина противостояния Ирана и Саудовской Аравии / А. Габор // NRG. – 2016. – 12 янв. – Электрон. текстовые дан. – Режим доступа: <http://inosmi.ru/politic/20160112/235027120>
6. Активная внешняя политика Саудовской Аравии и расширенная концепция безопасности на Ближнем Востоке. <https://ru.valdaiclub.com/a/highlights/aktivnaya-vneshnyaya-politika-saudovskoy-aravii/>
7. Амбиции и дешевая нефть: новая международная роль Саудовской Аравии // Московский центр Карнеги. – 2016. – 22 мая. – Электрон. текстовые дан. – Режим доступа: <http://inosmi.ru/politic/20160522/236611784>